

A TARTALOMBÓL:

- ☐ Pénztárgépekkel kapcsolatos új szabályok
- ☐ Kapcsolt vállalkozások

E egyéni vállalkozókat érintő információk

T társas vállalkozásokat (Bt., Kft.) érintő információk

M magánszemélyeket érintő információk

!!! különösen fontos információk, pl. törvény által előírt kötelezettségek

PÉNZTÁRGÉPEKKEL KAPCSOLATOS ÚJ SZABÁLYOK

!!! T E

A 9/2016 (III.25.) NGM rendeletben ismét találunk jó pár pénztárgéppel kapcsolatos módosítást. Ezek főszabály szerint már 2016. április 2-vel hatályba léptek, de a használatra kötelezett kör bővülése két másik időponthoz kapcsolódik. Tekintsük át a legfontosabb tudnivalókat ezek kapcsán.

Változott, hogy mi a teendő pénztárgép meghibásodás vagy áramszünet esetén. Ilyenkor továbbra is vagy cserepénztárgépbe üjtjük a forgalmat, vagy pedig kézi nyugtákat is kibocsáthatunk. Viszont módosultak az ilyen esetre érvényes utólagos rögzítési kötelezettség szabályai annyiban, hogy adóügyi napokat kell nyitni, és adóügyi naponként és gyűjtőnként kell beütni a kimaradt napok forgalmát. Az adóügyi napokat zárni kell, és forgalmi jelentéseiket egyben kell megőrizni. Lehetőség van adóügyi napon belül több tételben is felvinni a forgalmat (pl. limit miatt).

A cserepénztárgépet a forgalmazó köteles biztosítani, viszont át kell személyesíteni minden esetben az üzemeltetőre, majd pedig amikor visszaadjuk, akkor a forgalmazóra. Offline módban 2016. 12. 31-ig üzemelhetnek pénztárgépek.

Ha már átszemélyesítés, akkor arról se feledkezünk meg, hogy most már a pénztárgépek használtak is forgalomképesé válnak, ugyanis nem kell kicserélni az adóügyi ellenőrző egységet (AEE) ha változik a pénztárgép tulajdonosa. Viszont az átadónak ki kell íratni az AEE-t az átszemélyesítés előtt, az átvevőnek pedig új üzembehelyezési kódot kell kérnie a NAV-nál.

Ezentúl egy időszakra egyszer díjmentesen betekinthetünk a NAV rólunk őrzött pénztárgépes adatbázisába. Meghatározott időszakra elektronikus nyomtatványon (aminek a léte még ismeretlen) keresztül kérhető a betekintés az AEE-ben tárolt adatok körére.

Újdonság, hogy a NAV ezentúl távolról blokkolhatja a pénztárgépet pl. forgalmazási engedély visszavonása esetén; ha a hírközlési szolgáltató a szolgáltatását szünetelteti, korlátozza vagy megszünteti; illetve a pénztárgép megsemmisülése, elvesztése, lopás vagy szünetelésének bejelentése esetén a bejelentést követő naptól.

Nagyon fontos változás, hogy adóügyi bizonylattá vált a napnyitás és pénzmozgás bizonylata!

Illetve az új szabályok szerint a pénztárgéphez hozzárendelten pénztároló eszközt (kasszát) kell tartani. Hogy ez mit jelent pontosan? Annyit, hogy az a kassza, amit drót köt össze a géppel. Sajnos gyárilag szinte csak olyan online pénztárgépet gyártottak, amihez ilyen nincs, tehát egyelőre még rejtély, hogy ezt a szabályt hogyan is lehetséges betartani.

Első körben 2016.09.30-al (fontos, hogy NEM október 1-jével!) bővül a pénztárgép-használatra kötelezettek köre a következő tevékenységi köröket végzőkkel:

- a 45.20 szerinti gépjármű-javítási, karbantartási,
- a 45.32 szerinti gépjárműalkatrész-kiskereskedelmi,
- a 45.40 szerinti motorkerékpár, -alkatrész kiskereskedelmi, javítási,
- a 86.10 szerinti fekvőbeteg-ellátási tevékenységből kizárólag plasztikai sebészeti,
- a 96.01 szerinti textil, szőrme mosási, tisztítási tevékenységből kizárólag mindenfajta ruházat (beleértve a szőrmét) és textil géppel, kézzel mosási és vegytisztítási, vasalási,
- a 96.04 szerinti fizikai közérzetet javító szolgáltatási, és
- a 93.13 szerinti testedzési szolgáltatási tevékenységet folytató.

Tehát láthatjuk, hogy a rengeteg cikkezés ellenére se kerültek be a körbe a fodrászok, kozmetikusok, műkörmösök. A masszörök is csak akkor, ha üzletben (pl. garázsban, lakásban, szalonban) nyújtják a szolgáltatást, és nem kijárós masszörök. Ha pedig orvosi masszázs és terápia (TEÁOR: 86.90) keretében nyújtják azt, akkor még üzletben nyújtott szolgáltatás esetén sem kötelező a pénztárgép.

2017. 01. 01-től pedig a 49.32 szerinti taxis személyszállítók és a 66.12 szerinti értékpapír-, árutőzsdei ügynöki tevékenységből kizárólag a pénzváltók is bekerülnek a pénztárgépesek körébe.

Az továbbra sem változott, hogy vagy új típusú (online) pénztárgépet vásárolnak az adóalanyok, vagy havi adatszolgáltatást nyújtanak a PTGSZLAH nyomtatványon a NAV felé. ■

Fülöp Olga
mérlegképes könyvelő

KAPCSOLT VÁLLALKOZÁSOK

2016-ban a NAV kiemelt ellenőrzési területe a kapcsolódó vállalkozások közötti költségek, ráfordítások elszámolása, valamint a transzferár képzés gyakorlatának ellenőrzése. Ezért, hogy segítsük olvasóink munkáját, összefoglaljuk azokat a pontokat, amelyekre a bírság elkerülése érdekében érdemes ügyelni.

Első és legfontosabb lépés az, hogy a vizsgált gazdálkodó kapcsolódó vállalkozásait megállapítsuk. A kapcsolódó vállalkozások fogalmi meghatározását az 1996. évi LXXXI. tv. (a társasági adóról és osztalékadóról) – továbbiakban: Tao. tv. – 4. § 23. pontja tartalmazza. Ez a definíció 2015. január 1-től kibővült az ügyvezetés egyezőségével is. Ez azt jelenti, hogy ha a vizsgált gazdálkodónál 50%-os részesedési vagy szavazati arányt meghaladó tulajdonossal találkozunk, vagy más társaságban olyan részesedései vannak, amelyek szintén meghaladják az 50%-ot, akkor biztosak lehetünk abban, hogy kapcsolódó vállalkozásról van szó.

Kapcsolódó vállalkozások jellemző alapesetei:

- az adózó és az, amelyben az adózó közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással rendelkezik;
- aki az adózóban közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással rendelkezik;
- aki mindkettőjükben közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással rendelkezik – ideértve a külföldi vállalkozót is.

A **kapcsolódó vállalkozás megállapítása** során a leggyakrabban előforduló problémák, melyek miatti hiányosságok mulasztási bírsággal és egyéb jogkövetkezményekkel járhatnak:

- nem jutnak el megfelelő információk a tulajdonosok a kapcsolódó vállalkozások pontos megállapításához;
- nem nyilatkoztatják az ügyvezetőket, vezető tisztviselőket a más gazdálkodóknál betöltött hasonló vagy ugyanilyen beosztásukról;
- csak a közvetlen részesedések kerülnek figyelembe vételre, a közvetett részesedések nem;
- a tulajdonosok közeli hozzátartozóinak részesedéseit nem számítják egybe;
- tulajdonosok és közeli hozzátartozóik más vállalkozásokban lévő részesedéseit nem veszik figyelembe;

- külföldi telephelyet nem tekintik kapcsolódó vállalkozásnak;
- leányvállalatoknál az 50% alatti részesedések esetében nem vizsgálják, hogy kik a további tulajdonosok.

Célszerű a felsorolt kérdéseken tételesen végigmenve felmérni a kapcsolódó vállalkozások körét.

Amennyiben feltérképeztük a vizsgált gazdálkodó kapcsolódó vállalkozásait, és ezekkel a kapcsolódó vállalkozásokkal valamilyen gazdasági esemény vagy tranzakció valósul meg (teljesség igénye nélkül pl.: számla kiállítás, együttműködés elindítása, szerződés kötése, átutalás, készpénz átadás, vagy ilyen a közös székhely elindítása is stb.), akkor a 2003. évi XCII. tv. (az adózás rendjéről) – továbbiakban: Art. – 17. § 9. bek. a) pontja értelmében egyrészt a **kapcsolódó vállalkozások között létrejött, 1 millió Ft-ot meghaladó értékű készpénzszolgáltatást** a készpénzfizetés napjától számított 15 napon belül **be kell jelenteni**, másrészt az Art. 23. § 4. bek. b) pontja értelmében a **kapcsolódó vállalkozások** nevét, székhelyét és adószámát az első szerződéskötést követő 15 napon belül, továbbá a kapcsolódó vállalkozási viszony megszűnését a megszűnést követő 15 napon belül **be kell jelenteni**. A bejelentést a 'T201-es jelű nyomtatványon kell megtenni. A bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén a NAV 500 ezer Ft mulasztási bírsággal honorálhatja minden egyes bejelentés elmaradását. Abban az esetben, ha már a 15 napon túl vagyunk, akkor is érdemes ezeket a bejelentéseket pótlólag benyújtani minden érintett cég vonatkozásában, mert a bírság kiszabása esetén ez méltányolható körülményként is értékelhető.

A kapcsolódó vállalkozásokkal kapcsolatos tranzakciókat célszerű külön nyilvántartásban is rögzíteni (ez nem transzferár nyilvántartás), a nyilvántartásban érdemes vezetni, hogy melyik kapcsolódó vállalkozással mikor, milyen tranzakció indult, milyen szerződés alapján, mekkora ügyleti értékkel, valamint érdemes azt is feltüntetni, hogy a bejelentés megtörtént-e.

Amennyiben a kapcsolódó vállalkozásnak minősülő cégekkel a tárgyévben gazdasági, üzleti kapcsolat volt, abban az esetben a Tao. tv. 18. §-ának megfelelően úgy kell majd év végén megállapítani a kapcsolódó vállal-

kozások társasági adóalapját, mintha a **kapcsolt vállalkozásokkal megvalósult ügyletek a piaci áron** történtek volna. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ha pl. a kapcsolt vállalkozásnak a terméket, szolgáltatást pl. 25% engedménnyel értékesítettük, akkor a társasági adó alapját úgy kell megállapítani, mintha az ügylet a piaci áron történt volna.

A **szokásos piaci ár meghatározásának lehetséges módszereit** a Tao. tv. 18. § 2. bek. és az OECD iránymutatásai rögzítik:

- **Összehasonlító árak módszere:** a szokásos piaci ár az az ár, amelyet független felek alkalmaznak az összehasonlítható termék vagy szolgáltatás értékesítésekor a gazdaságilag összehasonlítható piacon.
- **Vizonteladási árak módszere:** a szokásos piaci ár a termék, szolgáltatás független felek felé, változatlan formában történő értékesítése során alkalmazott ár, csökkentve a vizonteladó költségeivel és a szokásos haszonnal.
- **Költség és jövedelem módszer:** a szokásos piaci ár az önköltség szokásos haszonnal növelt értékében kerül meghatározásra.
- **Ügyleti nettó nyereségen alapuló módszer:** a megfelelő vetítési alapra – költségek, árbevétel, termékek – nettó nyeresége, amelyet az adózó az ügyleten realizál.
- **Nyeregségmegosztásos módszer:** az ügyletből származó összevont nyereséget gazdaságilag indokolható alapon olyan arányban kell felosztani a kapcsolt vállalkozások között, ahogyan az ügyletben független felek járnának el.
- **Egyéb módszer:** abban az esetben, ha a szokásos piaci ár a fentiek szerint nem határozható meg.

A szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási kötelezettség megsértése, a nyilvántartással kapcsolatos iratmegőrzési kötelezettség megsértése esetén nyilvántartásonként 2 millió Ft-ig terjedő mulasztási bírsággal lehet számolni, mely mulasztási bírságot abban az esetben is kiszabhatja az adóhatóság, ha:

- az adózó elmulasztja a jogszabályban előírt bizonylatok kiállítását, könyvek, nyilvántartások vezetését;
- a bizonylatokat az előírásoktól eltérően állítja ki, a könyveket, nyilvántartásokat hiányosan vagy előírásoktól eltérően vezeti;
- a számviteli törvényben meghatározott pénzkézelési szabályzatra vonatkozó rendelkezéseket megsérti.

Amennyiben a NAV egy ellenőrzés során bebizonyítja, hogy a kapcsolt vállalkozások közötti ügyletek nem a piaci áron történtek, akkor az adóalapot utólag módosíthatja, és a megállapított adóhiányt késedelmi kamattal növelten, továbbá az adóhiány 50%-áig terjedő adóbírságot is kiszabhat.

Előzőeken túlmenően kapcsolt vállalkozások közötti ügyletek esetén a szokásos piaci árat a 2007. évi CXXVII. tv. (az általános forgalmi adóról) – továbbiakban Áfa tv. – 66. § 2. bek. értelmében is alkalmazni kell. Nagyon gyakran előfordulnak olyan esetek, ún. ingye-

nes ügyletek, amelyek esetében egyrészt a fentiek szerint a társasági adó alapját módosíthatja az adóhatóság, másrészt az adóellenőrök megállapíthatják, hogy az érintett ügyletről számlát kellett volna kiállítani, továbbá a térítés nélkül nyújtott szolgáltatás miatt Áfa bevalási és fizetési kötelezettsége is lett volna az adózónak. Ilyen ügyletek lehetnek pl. ha a kapcsolt vállalkozások egymásnak ellenérték nélkül nyújtanak székhely szolgáltatást, gépjárműhasználatot, vagy akár könyvelési szolgáltatást stb. Az adójogi következmények itt is az adóhiány, késedelmi pótlék, adóbírság lehetnek.

A piaci ár alkalmazását, vagy az attól történő eltérést írásban, **transzferár nyilvántartásban** bemutatni csak a legalább középvállalkozási méretet elérő vállalkozásoknak kell. Ez azonban nem zárja ki, hogy mikro- vagy kisvállalkozások is készítsenek transzferár nyilvántartást. Amennyiben a mikro- vagy kisvállalkozások nem készítenek transzferár nyilvántartást, akkor is célszerű ún. transzferár szabályzatot készíteni, illetőleg internetes kutatással, árképzési elvek leírásával, független felekkel kötött hasonló ügyletek feltárásával érdemes a kapcsolt ügyletekhez háttéranyagokat fűzni.

Transzferár nyilvántartásokat ügyletenként kell elkészíteni, a vonatkozó előírásokat a 22/2009. PM rendelet, továbbá az 54/2011. NGM rendelet tartalmazza. A nyilvántartásokat a NAV ellenőrei Áfa ellenőrzésnél éppúgy kérhetik, mint egy átfogó ellenőrzés lefolytatása során. Jelenleg a 2015-ös évre és az azt megelőző évekre elkészített transzferár nyilvántartásoknak kell rendelkezésre állniuk, a 2016 évi ügyletekre a 2016. évi társasági adóbevallás benyújtásának a napjáig (legkésőbb 2017. május 31-ig) kell elkészülniük.

Transzferár nyilvántartás készítése tehát akkor szükséges, ha az adóév utolsó napján a kapcsolt vállalkozás nem mikro- vagy kisvállalkozás, és a kapcsolt vállalkozással az adóévben gazdasági esemény, teljesítés történt.

A transzferár dokumentáció nem magyar nyelven is elkészíthető. Ilyen esetben az Art. előírásai értelmében angol, német és francia nyelvű dokumentumokról az adóhatóság nem kérhet hiteles magyar nyelvű fordítást.

Transzferár nyilvántartási típusok:

Alacsony hozzáadott értékű, csoporton belüli szolgáltatások nyilvántartása

Akkor kell ezt a nyilvántartástípust elkészíteni, ha a tranzakciókon belüli összevonhatóságot figyelembe véve az adott adóévben nem haladja meg a

- » szerződés alapján történő teljesítések értéke Áfa nélküli szokásos piaci áron a 150 millió Ft-ot, és
- » a szolgáltatást nyújtó nettó árbevételének 5%-át, és
- » a szolgáltatást igénybe vevő üzemi költségeinek és ráfordításainak 10%-át.

A nyilvántartás minimális tartalma:

- » kapcsolt vállalkozások neve, székhelye, adószáma;
- » szerződés tárgya, jellemzői, megkötésének/módosításának időpontja, időbeli hatálya;

- » szokásos piaci árat a költség-jövedelem módszerrel meghatározva a szokásos piaci ár 3–7% közötti haszonkulcs;
- » elkészítés és módosítás időpontja.

Önálló nyilvántartás

A transzferár nyilvántartás legjellemzőbb, legáltalánosabb fajtája, melynek kötelező tartalmi elemei a következők:

- » kapcsoló vállalkozások neve, székhelye, adószáma,
- » szerződés lényeges tartalmi elemei: szerződés tárgya, jellemzői, időbeli hatálya, teljesítés módja és feltételei,
- » szerződés megkötésének/módosításának időpontja,
- » funkcionális elemzés,
- » kapcsoló piac meghatározása és jellemzői,
- » szokásos piaci ár meghatározására alkalmazott módszer megnevezése, jellemzői, kiválasztásának indokai, összehasonlításhoz felhasznált adatok forrása, meghatározásának és kiválasztásának menete, indoka, tények,
- » összehasonlító adatok alapján számított ár / ár-rés / haszon / egyéb érték, illetve tartomány,
- » szokásos piaci ár,
- » szokásos piaci árat befolyásoló tényezők meghatározása, ezek miatti kiigazítás(ok),
- » szerződés tárgyában folyamatban lévő hatósági, bírósági eljárás adatai,
- » transzferár nyilvántartás elkészítésének és módosításának időpontja.

Közös nyilvántartás

EU-n belüli csoporttagokra vonatkozó szabványosított információkat tartalmazó fődokumentum (master file), és az ehhez kapcsolódó egy vagy több specifikus nyilvántartás.

Érdeemes említést tennünk kapcsolt vállalkozásokkal kapcsolatos írásunkban a kapcsolt vállalkozásokat a fentiekben kiemelt adózási jogszabályokon túli jogi környezetről.

Itt térnék ki arra, hogy az 1990. évi C. tv. (a **helyi adókról**) is tartalmaz transzferárakat érintően előírásokat. A 39. § 6. bek. értelmében kapcsolt vállalkozásoknak meghatározott feltételek teljesülése esetén közösen kell megállapítaniuk az iparüzési adó alapjukat. Ez azokra a magyar kapcsolt vállalkozásokra vonatkozik, amelyek esetében az ELÁBÉ és a közvetített szolgáltatások értékének együttes összege a nettó árbevétel 50%-át meghaladja. Az előírások be nem tartása ez esetben is adóhiánnyal, késedelmi pótlékkal és adóbírsággal kerülhet honorálásra.

Fontosnak tartom megemlíteni még az Áfa tv. csoportos adóalanyiságára vonatkozó, 8. §-ban foglalt előírásait, mely kapcsolt vállalkozások számára lehetővé teszi, hogy belső, egymás közötti kapcsolataiban a tevékenység gazdasági tevékenységként megszűnik, és a tagok önálló adóalanyisága a 6. bek.-ben rögzítettek kivételével szintén megszűnik. A tagok külső, harmadik féllel szembeni kapcsolataiban a gazdasági tevékenység pedig olyan adóalanyiságot eredményez, amelyben az ehhez fűződő jogok és kötelezettségek a csoportos adóalanyiságban részt vevő valamennyi tagnak együttesen tudhatók be.

Kovács Andrea
okl. adószakértő